

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (lupamääräysten tarkistamismenettely)**

**Lausuntopyyntönumero: VN/18003/2024**

**SSAB Europe Oy kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa.**

Lausunnon kohteena olevassa ehdotuksessa uusi Lupa- ja valvontavirasto voisi ympäristönsuojelulakiin lisättävän 71 § perusteella ympäristöluvassa perustellusta syystä määrätä, että toiminnanharjoittajan on uuden toiminnan aloittamisen tai toiminnan olennaisen muutoksen jälkeen haettava laitoksen päästöjä ja tarkkailua koskevien lupamääräysten tarkistamista. Määräys voitaisiin antaa, jos se on välttämätön toiminnassa käyttöön otettavan tekniikan uutuuden tai toiminnasta aiheutuvien vaikutuksia koskevien tietojen epävarmuuden vuoksi. Lupamääräyksiä tarkistettaessa viranomaisen voisi muuttaa lupapäätöksessä olevia määräyksiä tai asettaa uusia. Tarkistaminen voisi ehdotuksen mukaisesti tulla kyseeseen vain kertaalleen uuden toiminnan aloittamisen jälkeen, mutta jos toiminnan olennaisen muuttamisen johdosta sitä koskevaa lupaa olisi muutettava, voitaisiin määräys kuitenkin antaa samalle toiminnalle uudelleenkin.

Ympäristönsuojelulaissa on jo nyt 89 §:ssä ympäristöluvan muuttaminen, joka vastaa nyt hallituksen esitystä uudesta lupamääräyksestä 71 §. Lisäksi YSL 2 luvussa säädetään yleisiä ympäristönsuojeluoikeudellisista periaatteista ja velvollisuuksista. Varovaisuusperiaate 20 §:n 1 momentti merkitsee päätöksentekotilanteissa epävarmuuteen liittyvien tekijöiden erityistä huomioonottamista. Pilaantuminen tulee mahdollisuuksien mukaan ehkäistä jo ennen kuin ehdottoman varmasti on todistettu tiettyjen toimintojen ja ympäristöhaittojen syy-yhteyttä. Ympäristövaikutuksia koskevien tietojen puuttuminen tulisi ottaa huomioon lupaharkinnassa. Nykyisessä YSL:ssä on siis jo voitu ottaa huomioon epävarmuuteen liittyvät tekijät ja YSL 89 §:n mukaan on luvan muuttamista / tarkistamista voinut hakea eri tahot liittyen näihin epävarmuustekijöihin, jotka ovat saattaneet olla alkuperäistä lupaa haettaessa tai myönnettäessä.

Ehdotettava lisäys kohdistaa lupamääräysten tarkistamismenettely koskemaan ainoastaan direktiivilaitoksia, mikä ei toisi yhdenvertaista kohtelua toiminnanharjoittajia kohtaan.

HE:ssä todetaan, että Yrityksille lupamääräysten tarkistaminen voi aiheuttaa hieman lisää hallinnollista taakkaa ja tätä kautta lisäkustannuksia tarkistamista koskevan hakemuksen laatimisen johdosta. Kokonaisuutena arvioiden toiminnanharjoittajan kannalta hallinnollinen taakka ei välttämättä lisääntyisi, vaan selvitysten toimittamisen ajankohta muuttuisi, minkä johdosta niiden hankkiminen saattaa myös helpottua. Tarkistamismenettelyn palauttaminen voisi myös tukea sen soveltamisen piirissä olevan toiminnanharjoittajan asemaa, kun tämä pystyisi nykyistä paremmin varautumaan tarkistamista koskevan hakemuksen laatimiseen sekä siihen liittyvien selvitysten tilaamiseen ja aikatauluttamiseen.

Toiminnanharjoittajan hallinnollinen taakka ei vähenisi ja siten hallitusohjelmassa oleva hallinnollisen taakan keventäminen ja investointien vauhdittaminen ei toteutuisi.

HE:ssä todetaan: Tarkistamismenettelyä koskevasta sääntelystä voisi aiheutua jonkin verran epävarmuutta investoinneille, kun lupamääräyksiä tarkistettaisiin luvan myöntämisen jälkeen. On kuitenkin huomattava, että lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä ei varsinaisesti harkittaisi enää

luvan myöntämisen edellytyksiä (ympäristönsuojelulain 49 §), vaan niiden täyttyminen tarkistetaan jo lupaa ensimmäistä kertaa myönnettäessä.

Toiminnanharjoittaja tekee investointi päätöksiä perustuen olemassa olevaan tietoon, saatavilla olevaan tekniikkaan sekä odotettavissa oleviin päästörajoihin nähden. Tarkistamismenettely toisi lisää epävarmuutta ja voisi johtaa pahimmillaan siihen, että toiminnanharjoittaja on tehnyt virheellisen investoinnin.

HE:ssä todetaan: Tarkistamismenettely voitaisiin määrätä vain osalle uusista luvanvaraisista toiminnoista tai olemassa olevien toimintojen olennaisista muutoksista, säännöksessä mainituin edellytyksin. Lisäksi ilman tarkistamismenettelyn palauttamista osa sen piiriin tulevista lupa-asioista saattaisi joka tapauksessa tulla vireille lupaviranomaisessa esimerkiksi lain 29 §:n toiminnan olennaista muutosta tai 89 §:n 2 momentin mukaisena luvan muuttamista koskevana asiana, joten kaikkia tarkistamismenettelyä johtuvia lupa-asioita ei voida katsoa suoraan lisäykseksi valtion lupaviranomaisten tehtäviin.

YSL:ssä on pykälä 29 §, joka tuo olennaisen muutoksen lupatarpeen ja luvan tarkistamisen. Esimerkki, toiminnanharjoittaja suunnittelee muutosta, joka olisi 29 §:n mukainen olennainen muutos ja hakee siten luvan tarkistamista olennaisen muutoksen vuoksi. Toiminnanharjoittaja esittää lupatarpeen selvityksessä muutoksen ympäristövaikutuksia, valittavaa tekniikkaa ym. teknisiä asioita, jotka ovat jo tiedossa. Kun päätös luvan tarkistamistarpeesta tulee, toiminnanharjoittaja vie investointia eteenpäin ja tekee jo laitehankintoja. Valittavia tekniikoita ja päästötasoja tarkastellaan toimialan BAT-päätelmien mukaan ja muiden voimassa olevien kansallisten lainsäädäntöjen mukaan. Jos toiminnanharjoittaja odottaa lupapäätöksen ja vasta sen jälkeen tekee lopulliset investointi päätökset/laite hankinnat ja lähtee sen perusteella etenemään ja jos luvassa määrätään tarkistamismenettely, joka voi johtaa joidenkin raja-arvojen muutoksiin, mihin toiminnanharjoittaja perustaa investoinnin tekniikoiden valinnan?

HE:ssä todetaan: Lupamääräysten tarkistamismenettelyn palauttamisen voidaan katsoa tukevan niiden tahojen asemaa, joiden olisi ilman menettelyä pantava vireille ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin mukainen aloite luvan muuttamiseksi. Näitä tahoja ovat erityisesti asianomainen yleistä etua valvova viranomainen, haitankärsijä sekä lain 186 §:ssä tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai säätiö.

Nyt esitettävä lupamääräysten tarkistamismenettelyn palauttamien on perustelu Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman jaksoon 7.3 Luvituksen sujuvuudesta Suomen kilpailuetu sisältyy kirjaus ympäristönsuojelulain mukaisen lupamääräysten tarkistamisesta: "Mahdollisuutta palauttaa lupamääräyksiin lupien tarkastamisen edellytyksiä tarkastellaan ja tarkastelun pohjalta tehdään tarpeelliset lainsäädäntömuutokset". Tarkistamismenettelyn palauttaminen esitetään tehtäväksi hallitusohjelman perusteluihin viitaten luvituksen sujuvuuteen perustuen. Tarkistamismenettely ei sujuvoita luvitusta.

HE:ssä todetaan: Valmistelun yhteydessä tarkasteltiin myös vaihtoehtoa, jossa lupamääräyksiä tarkistettaisiin valvontaviranomaisen erikseen tekemän harkinnan perusteella. Malli muistuttaisi osaltaan ympäristönsuojelulain 80 §:n 2 ja 3 momentin sääntelyä ns. BAT-päätelmistä johtuvien lupien tarkistamisesta. Siinä toiminnanharjoittaja tekisi ensin selvityksen luvan tarpeen

arvioimisesta (selvitystä ei tarvittaisi, jos ennen määräajan täyttymistä on ollut vireillä lupa-asia 29 tai 89 §:n nojalla).

Kun YSL:ssä on jo direktiivilaitoksia koskeva 80 §:n mukainen sääntely luvan tarkistamiseksi voisi nyt ehdotettu lisäys luvan tarkistamisesta tarkoittaa toiminnanharjoittajalle päällekkäistä luvan tarkistamista tai lyhyellä aikavälillä useita tarkistamismenettelyitä.

Kuten edellä on todettu, SSAB Europe Oy:n näkemyksen mukaan nykyinen sääntely on toimiva eikä lupamääräysten tarkistamismenettelyä ole tarpeen palauttaa.

Kunnioitavasti

Minna Uosukainen  
Ympäristöpäällikkö  
SSAB Europe Oy